

.E 61

Insects

DIV. INSE

U.S. NATL. MUSE

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

Deel 15

1 December 1954

No 12

Adres der Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJsselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD : W. Roepke : Dr Leo Zehntner 90 jaar ! (p. 253). — P. M. F. Verhoeff : In Memoriam August Stårcke (p. 255). — B. H. Klynstra : Het Genus *Dyschirius* Bon. (Col.) in Nederland (p. 263). — H. J. L. T. Stammeshaus : New forms of Dutch Butterflies (p. 271). — Literatuur : (p. 270 : D. J. Kuenen ; p. 272 : P. H. van Doesburg, B. J. Lempke). — Korte mededelingen : (p. 254 : M. Kooi, I. A. Kaijadoe ; p. 262 : W. J. Boer Leffef ; p. 270 : Mededeling ; p. 272 : M. Soutendijk-Ilitsj).

Dr. LEO ZEHTNER 90 JAAR!

Op 19 December a.s. hoopt Dr L. ZEHTNER te Reigoldswil, Ktn. Baselland, corresponderend lid onzer Vereniging sedert 1897, zijn negentigste verjaardag te vieren. De naam ZEHTNER zegt de huidige generatie van entomologen niets; omstreeks een halve eeuw geleden echter had deze naam in Nederl. Indië een voortreffelijke klank, niet alleen in de kringen der wetenschap, maar ook bij de planters. ZEHTNER, een Zwitsers zoöloog, die bij DE SAUSSURE te Gennève een entomologische opleiding had genoten, zij het ook meer in museale richting, kwam in 1894 op Java, als entomoloog voor de rietsuikercultuur. Hier verrichtte hij baanbrekend pionierswerk, dat neergelegd werd in een reeks van publicaties in het *Archief voor de Rietsuiker Cultuur*, en dat later werd samengevat door VAN DEVENTER in het bekende handboek: *De Dierlijke vijanden van het suikerriet en hunne parasieten* (eerste oplaag in 1906). Het werk van ZEHTNER is van classieke betekenis geworden en het bewijst, dat pionierswerk niet altijd gebreken behoeft te vertonen. Voorts was ZEHTNER een practisch man, die het vertrouwen van zijn planters wist te winnen. Zijn methode van rietboorderbestrijding b.v. heeft zodanig ingang gevonden, dat zij het uitgangspunt is gebleven voor alle latere onderzoekingen en proefnemingen. Dat zijn werk toentertijd ook in Nederland de aandacht heeft getrokken, wordt treffend geïllustreerd door het feit, dat onze Vereniging hem in 1897 tot Corresponderend Lid benoemde ! In 1902 werd ZEHTNER Directeur van het pas opgerichte kleine Proefstation voor Cacao te Salatiga, Midden-Java. Ook hier ontplooidde hij ten volle zijn gaven, waartoe hem de problemen van de boorders, van *Helopeltis* en de Cacaomot, volop gelegenheid gaven. Dit werk, alsmede zijn persoonlijke eigenschappen, werden door de planters wederom ten zeerste gewaardeerd, en het is dus begrijpelijk, dat het kleine proefstation spoedig uitgroeide tot een groot Algemeen Proefstation, dat alle bergcultures van geheel Java omvatte. Maar nu begonnen de moeilijkheden, al waren deze meer van externe dan van interne aard. ZEHTNER, een man van karakter, vond het nodig zijn functie op de meest eervolle wijze neer te leggen en vertrok naar Brazilië, hetgeen door zijn planters in Midden-Java algemeen

werd betreurd. Vanaf dit ogenblik was ZEHNTNER voor de entomologie helaas verloren. Het past niet in het kader van dit korte bestek op zijn enigszins avontuurlijke loopbaan in Brazilië nader in te gaan, evenmin als wij uitvoerig hebben kunnen stilstaan bij het vele werk door hem op Java verricht. Thans zijn er nog maar enkelen van de oude garde in leven, die in de beginperiode dezer eeuw aan de Indische proefstations hebben gewerkt, en niemand van ons heeft ZEHNTNER nog persoonlijk gekend. Maar wij hebben allen de grootste bewondering en waardering voor zijn werk. Mag ik als een der laatste leden van de oude garde, mede namens het Bestuur der Vereniging, de jubilaris onze hartelijke gelukwensen aanbieden, met de verzekering dat wij hem niet vergeten zijn.

W. ROEPKE.

Ingevoerde Insecten. Op 17.VI.1954 bezorgde mijn zoontje mij een gaaf exemplaar van *Cossus cossus* L., gevonden tegen een betonpaal op de tegenover mijn woning gelegen speeltuin. Daar het dier kennelijk pas uit de pop was gekomen en kilometers in de omtrek geen bomen staan, waarin zich de larven zouden hebben kunnen ophouden, verwonderde ik mij enigszins over deze vangst daar ter plaatse.

Twee dagen later gaf hij wederom blijk van zijn activiteit en bracht hij mij een prachtige kersverse boktor, die ik determineerde als *Clytus arcuatus*. De larve van deze boktor leeft evenals die van *Cossus cossus* L. gaarne in eikenstammen.

Achter de schutting van genoemde speeltuin bevindt zich een opslagplaats van hout, behorende tot een verderop gelegen houtstek. Ik besloot hier eens een kijkje te nemen en spoedig ontdekte ik, dat er slechts één stapel ruw gezaagd eikenhout lag, dat vele boorgaten in het spint vertoonde. De meeste gaten waren geheel of gedeeltelijk met zaagsel gevuld.

C. arcuatus vloog hier vrolijk in de zonneschijn rond en dit verklaarde de vangst van het eerste exemplaar in één van de aangrenzende tuintjes. Ik twijfel nu ook niet meer aan de herkomst van *Cossus cossus* L. Een employé van het bedrijf vertelde mij toen, dat de houtstapel een half jaar geleden uit Frankrijk was ingevoerd, en dat hij ook reeds eerder boktorren had waargenomen in een uit Tsjecho-Slowakije geïmporteerde zending hout.

Bovenstaande demonstreert nog eens, hoe gemakkelijk larven of poppen met grondstoffen of producten kunnen worden ingevoerd, waarbij de kansen op ontwikkeling tot imagines worden verhoogd, wanneer niet direct be- of verwerking van de goederen plaats vindt.

M. KOOI, Rembrandt van Rijnstraat 12, Groningen.

Kunstmatig drogen van vlinders. Bij grote vangsten en kweken komt het vaak voor, dat men op een bepaald ogenblik gebrek aan spanruimte krijgt. Dit is zeer hinderlijk, omdat men later de vlinders van de „wachlijst” moet gaan opweken, wat de kwaliteit nooit ten goede komt. Om dit te vermijden pas ik de methode toe, die door wijlen de Heer L. H. SCHOLTEN wordt genoemd in *Ent. Ber.* 12 : 269, in zijn artikel over *Celerio euphorbiae* L. (1948). Op een petroleumkomfoor zet ik een biscuitblik met daarin de spanplankjes, en laat dat 24 uur op een laag pitje staan. Voor de veiligheid leg ik er nog een asbestplaatje onder. Men make het geheel niet te heet, om verschroeïing van plankjes en dieren te voorkomen.

Men heeft dan minder plankjes nodig en de vlinders zijn vlugger klaar. Het grootste voordeel is echter, dat de vleugels minder neiging hebben tot doorzakken, wat anders bij sommige soorten, vooral kleine spanners, bijna niet voorkomen kan worden. Wel moet men extra zorgvuldig prepareren, daar er geen correcties meer kunnen worden aangebracht.

I. A. KAIJADOE, Regentesselaan 16, Oegstgeest.